

สภาพการจัดทำหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2552 (TQF) : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น
Situations of Curriculum Development based on Thailand Qualification
Framework : A Case study of Khon Kaen University

ณัฐมา ขำศิริ¹
รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญณี แนนรอท²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปของมาตรฐานหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น 2) ศึกษาปัญหาของกระบวนการจัดทำหลักสูตรมหาวิทยาลัยขอนแก่น 3) วิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย 30 หลักสูตรแรกที่ตอบแบบสอบถามและส่งกลับมายังผู้วิจัยภายใน 2 สัปดาห์ และกลุ่มเป้าหมายจากหลักสูตรที่ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐาน การประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตร ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 20 หลักสูตร การเก็บรวบรวมจากกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร บุคลากรงานบริการการศึกษา/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552

ผลการศึกษาพบว่า สภาพทั่วไปมีการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานแต่พบว่ากระบวนการจัดทำรายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) มีเนื้อหาเป็นจำนวนมากต้องใช้ระยะเวลาในการจัดทำนานทำให้หลักสูตรเสร็จไม่ทันตามกำหนด นอกจากนี้ยังขาดความร่วมมือจากอาจารย์ที่ไม่เห็นด้วยกับการจัดทำหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และในระหว่างการดำเนินการของหลักสูตรมีอาจารย์บางท่านเกษียณอายุราชการ หรือลาศึกษาต่อและไม่ได้มีการแต่งตั้งทดแทน ทำให้มีจำนวนไม่ครบตามเกณฑ์มาตรฐาน จึงมีผลให้หลักสูตรส่วนหนึ่งไม่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

คำสำคัญ : สภาพการจัดทำหลักสูตร, กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ, ประเทศไทย, ระดับอุดมศึกษา

Abstract

The research objective were to 1) study Khon Kaen University curriculum qualification framework 2) study problems of Khon Kaen University curriculum process 3) analyze Khon Kaen University curriculum consistency based on TQF. Target groups used in the study included the first 30 questionnaires returned back to the researcher within 2 weeks and 20 curriculums which failed to pass the curriculum quality assessment in the academic year 2015. The data was collected from

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² รองศาสตราจารย์ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

key informants consisted of curriculum chairmen/curriculum administrative committee, academic service staff/curriculum-related staff. There were two types of research tools: 1) a questionnaire, 2) a structured interview 3) an analysis form of the consistency of the curriculum according to the national standard for higher education. The research found that the programme specification process was time-consuming so the development of the curriculum was delayed. There was also a lack of cooperation from teachers who do not agree with the curriculum framework. At the same time there were some personnel reach the retirement age, some were on study leave. No substitute has been appointed to replace these staff.

Keywords : situations of curriculum development, qualification framework, Thailand, tertiary level

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพียบพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถ และสติปัญญาเพียงพอที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2542) สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติตามภารกิจหลักสี่ประการ (พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย, 2543) คือ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจหลักทั้งสี่ประการ จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีความสำคัญต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สถาบันอุดมศึกษาจึงควรมีความตระหนักในเรื่องของคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จะเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ว่าจะเป็นกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดให้มีหลักเกณฑ์และมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อควบคุมดูแลการจัดการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งยังมีการควบคุมคุณภาพการศึกษาโดยการประเมินทั้งรูปแบบการประเมินภายในและการประเมินภายนอกสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จากการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ในปี 2552 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ

อุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 เพื่อให้เป็นมาตรฐานการศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติตาม และเพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตในทุกสาขาวิชา รวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ การผลิตบัณฑิตของแต่ละสถาบันต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2. ด้านความรู้ 3. ด้านทักษะทางปัญญา 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5. ทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับสาขา/สาขาวิชาที่เน้นทักษะทางปฏิบัติต้องเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

ในขณะที่การขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นไปอย่างกว้างขวางจนน่าวิตก สิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่กันและเป็นคำถามของสังคมอยู่ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน นั่นคือ เรื่องของคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นข้อกังวลที่หลายคนมองว่า ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้และประโยชน์มากไปกว่าการได้คุณวุฒิที่เพิ่มขึ้น และสถาบันที่จัดการศึกษามีการจัดการศึกษาในเชิงพาณิชย์ ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพจนเกิดคำกล่าวที่ว่า “จ่ายครบจบแน่” โดยเฉพาะวิกฤตในเชิงคุณภาพ ซึ่งปัญหาในการดำเนินการของหลักสูตร ปัจจุบันประกอบ

ด้วย (ประดิษฐ มีสุข และคณะ,2551)

1. การผลิตบัณฑิตตรงตามความต้องการของสังคม หลายแห่งไม่ได้สำรวจความต้องการของสังคมว่าต้องการบัณฑิตศาสตร์สาขาใดไปสนองความต้องการได้ แต่ผลิตตามแผนเพื่อผลงานในเชิงปริมาณเท่านั้น

2. การเปิดสอนในหลักสูตร/สาขาวิชาที่ไม่ได้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น มหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพทางการแพทย์ แต่ไปเปิดสาขาวิชาอื่นควบคู่ไปด้วย มหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพทางด้านวิศวกรรมก็เปิดสาขาทางการแพทย์ไปด้วย มหาวิทยาลัยที่มีความถนัดในการผลิตบัณฑิตทางเศรษฐศาสตร์หรือรัฐศาสตร์ก็เปิดสาขาการแพทย์ไปด้วย มหาวิทยาลัยที่เคยผลิตครูอย่างมีคุณภาพก็เปิดสาขาทางธุรกิจไปด้วย เป็นต้น

3. การเปิดสอนแบบธุรกิจ มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งมองเห็นการจัดการศึกษาเป็นเชิงธุรกิจ ต้องการผลิตให้ได้ปริมาณมากๆ เพื่อประโยชน์ในเชิงธุรกิจ โดยเปิดศูนย์การศึกษานอกสถาบันเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสถาบัน การควบคุมคุณภาพอาจไม่ทั่วถึง เป็นเหตุให้คุณภาพด้อยลงไป

มหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีภารกิจรับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษาจึงควรมีบทบาทอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาดำเนินการเพื่อแก้วิกฤตคุณภาพการศึกษาดังกล่าว โดยเริ่มจากมหาวิทยาลัยจะต้องมีความจริงจังและจริงใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นการแข่งขันกันในเชิงปริมาณเพื่อให้สามารถรับผู้เรียนได้เป็นจำนวนมาก และมีรายได้เข้ามหาวิทยาลัยจากค่าลงทะเบียนของนิสิตนักศึกษาดังกล่าว แต่ควรที่จะแข่งขันและให้ความสำคัญในเชิงคุณภาพด้วย โดยดำเนินการควบคู่ไปกับระดับกระทรวง ซึ่งดูแลเชิงนโยบายและกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ออกมาควบคุมการศึกษาในทุกสถาบันล้วนแต่มีศักดิ์และสิทธิ์ในปริญญาเท่าเทียมกัน จะต่างก็เพียงจุดเน้นในการผลิต หากมหาวิทยาลัยตระหนักและสามารถสร้างคุณภาพของบัณฑิต คุณภาพหลักสูตรและการเรียนการสอน คุณภาพอาจารย์ จะทำให้บัณฑิตที่แต่ละสถาบันผลิตออกมามี

คุณภาพอย่างแน่นอน (ประดิษฐ มีสุข และคณะ,2551)

การมุ่งเน้นเพื่อแก้ไขวิกฤตคุณภาพการศึกษา คือ สถาบันต้องมีการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม โดยการพัฒนาหลักสูตร หรือปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้มีความทันสมัยตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม แต่ปัจจุบันในการจัดทำหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งใช้เป็นแนวทางหรือกรอบปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตร นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาฯ ได้กำหนดกฎเกณฑ์ในการจัดทำหลักสูตรไว้หลายประการ เริ่มตั้งแต่สาขาวิชาที่มีมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา (มคอ.1) จะต้องมีการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องตามมาตรฐานคุณวุฒิที่มี ทั้งนี้ รายละเอียดหรือขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตรจะประกอบด้วย

1. มคอ.2 รายละเอียดหลักสูตร (Program Specification)
2. มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification)
3. มคอ.4 รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (Field Experience Specification)
4. มคอ.5 รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (Course Report)
5. มคอ.6 รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (Field Experience Report)
6. มคอ.7 รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (Programme Report)

นอกจากระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ แล้ว ในการจัดทำหลักสูตรแต่ละหลักสูตรให้สำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นอาจารย์สายผู้สอน และบุคลากรสายสนับสนุน ซึ่งต้องร่วมมือร่วมใจกันในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้สามารถรับบุคคลเข้าศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวได้ นอกจากความร่วมมือ

มีจากอาจารย์สายผู้สอน และบุคลากรสายสนับสนุน แล้วสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ทุกคนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรอย่างชัดเจนเพื่อให้การจัดทำหลักสูตรสำเร็จตามวัตถุประสงค์

จากการศึกษาสภาพการจัดทำหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ระหว่างเดือนมีนาคม - พฤษภาคม 2560 สรุปได้ว่า ปัจจุบันในการจัดทำหลักสูตรพบปัญหาหลากหลายประการ โดยแบ่งเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านนโยบาย

1. ขาดความชัดเจนเชิงนโยบายเกี่ยวกับการรับนักศึกษาและการจัดการ
2. ภาระการจัดการขึ้นอยู่กับผู้บริหารระดับภาค

ด้านการจัดทำหลักสูตร

1. เอกสารในการจัดทำหลักสูตรมีมากเกินไป ทำให้ใช้เวลานานควรลดขั้นตอนด้านเอกสารและเน้นที่ Learning Outcome มากกว่ามุ่งเน้นที่กระบวนการจัดทำหลักสูตร
2. รอบระยะเวลาในการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งต้องปรับปรุงในรอบ 5 ปี มีผลให้การประเมินจากผู้ใช้บัณฑิตอาจยังไม่ได้ข้อมูลครบถ้วนและไม่ได้สะท้อนถึงความเป็นจริง
3. การจัดทำหลักสูตรต้องมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ แต่ปัจจุบันในกระบวนการจัดทำหลักสูตรนั้นในบางหลักสูตรมีอาจารย์ไม่เพียงพอเนื่องจากเกษียณอายุราชการ และลาศึกษาต่อ โดยที่คณะไม่มีอัตรารสำรองทำให้ไม่สามารถปรับปรุงหลักสูตรได้ตามกำหนดเวลา
4. ขาดต้นแบบหรือตัวอย่างหลักสูตรในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ทั้งทางด้านกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์

และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อให้ผู้จัดทำหลักสูตรสามารถปฏิบัติตามได้อย่างครบถ้วน

5. กระบวนการมีผู้เกี่ยวข้องในหลายขั้นตอนเกิดความล่าช้าของการตรวจอนุมัติหลักสูตร
6. มหาวิทยาลัยไม่มีแนวทางในการช่วยหากำลังสนับสนุนแก่อาจารย์ในการพัฒนาหลักสูตร เช่น มีกำลังคนที่มีความรู้ ความชำนาญมาช่วยให้คำแนะนำ เช่น ตั้งเป็นคลินิกการพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น

ด้านบุคลากรผู้จัดทำหลักสูตร

1. ไม่มีบุคลากรสายสนับสนุนที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านหลักสูตรโดยตรง เนื่องจากสายผู้สอนมีภาระงานในการสอนมาก ซึ่งรายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) บุคลากรสายสนับสนุนสามารถเป็นผู้ดำเนินการได้ เพื่อเป็นการลดเวลาและความยุ่งยากในการจัดทำหลักสูตร
2. ภาระงานประจำโดยเฉพาะการสอน การวิจัย ส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดทำหลักสูตร
3. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากอาจารย์เนื่องจากอาจารย์บางส่วนไม่เห็นด้วยกับระบบมาตรฐานแบบนี้
4. ผู้รับผิดชอบวิชาไม่ได้จัดทำ มคอ.3 มคอ.4 มคอ.5 และ มคอ.6 เพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ
5. ไม่มีการอบรมเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรแก่เจ้าหน้าที่สายสนับสนุนเพื่อให้สามารถร่วมรับผิดชอบในการจัดการได้

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้นพบว่า สภาพของการจัดทำหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ส่วนใหญ่นั้นสาเหตุหลักเกิดเกิดจากจำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงคุณวุฒิของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาสภาพของการจัดทำหลักสูตรตามกรอบ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคในการจัดทำหลักสูตร การดำเนินงานของหลักสูตร และมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดทำหลักสูตรต่อไป

สมมติฐาน

การปรับปรุงหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

หลักสูตรที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2558 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

วิธีการดำเนินวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นกรณีศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลได้จาก 2 แหล่ง คือ 1) ข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ข้อมูลปฐมภูมิได้จาก (1) กลุ่มตัวอย่างจำนวนหลักสูตร 50 หลักสูตรแรกที่ตอบแบบสอบถามกลับมาภายในกำหนดเวลา 2 สัปดาห์ (2) กลุ่มเป้าหมายจากหลักสูตรที่ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 20 หลักสูตร

การรวบรวมข้อมูลได้จากกลุ่มเป้าหมายหลัก (Key informants) ได้แก่ ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร บุคลากรงานบริการการศึกษา/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 50 หลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ได้ออกแบบการวิจัยด้วยวิธีการผสมผสานระหว่างการศึกษาในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ การศึกษาที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ** ประกอบด้วยประเด็นที่ใช้วิเคราะห์บันทึกเอกสารวิชาการ ระเบียบข้อบังคับ เอกสารของทางราชการ และแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กรอบการวิเคราะห์เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ที่ใช้ในการตรวจสอบประเมินคุณภาพภายในตามแบบรายงานข้อมูลตามตัวชี้วัดการตรวจประเมินคุณภาพภายใน (สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ, 2560)

2. **แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์** ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปฐมภูมิ ประกอบด้วย

2.1 **แบบสอบถาม (Questionnaire)** ซึ่งเป็นแบบสอบถามถึงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อทราบถึงระดับการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร พร้อมทั้งสำรวจสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.2 **แบบสัมภาษณ์ (Structured Interview)** ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) ได้แก่ ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ในหลักสูตรที่ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำเชื่อถือครบถ้วน สมบูรณ์และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การศึกษา

การสร้างเครื่องมือ

1. ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ โดยการศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตของเนื้อหา สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดทำหลักสูตร นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา เพื่อแก้ไขและปรับปรุง นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบ นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา และตรวจสอบแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key informants) ได้แก่ ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร บุคลากรงานบริการการศึกษา/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามแบบรายงานข้อมูลตัวชี้วัดการตรวจประเมินคุณภาพภายใน (สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ, 2560)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยจากแบบสอบถามในครั้งนี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามรายงานผลการตรวจประเมินคุณภาพภายใน โดยเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จากหลักสูตรที่ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทั่วไปของมาตรฐานหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

สภาพทั่วไปของมาตรฐานหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 349 หลักสูตร ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐาน จำนวน 20 หลักสูตร ซึ่งในประเด็นของการไม่ผ่านการกำกับมาตรฐานนั้น เป็นทางด้านจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรไม่ครบ 5 คน มีสาเหตุเนื่องมาจากอาจารย์ประจำหลักสูตรเกษียณอายุราชการ และไม่ได้ดำเนินการแต่งตั้งหรือสรรหาอาจารย์ประจำหลักสูตรมาทดแทนหรือมีการวางแผนล่วงหน้า อาจารย์ประจำหลักสูตรมีชื่อซ้ำกัน โดยเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรมากกว่า 1 หลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรลาออกด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น การไปปฏิบัติหน้าที่ที่สถาบันอื่น รวมทั้งมีการโยกย้ายไปปฏิบัติงานหลักสูตรอื่นๆ อาจารย์ประจำหลักสูตรลาศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ บางหลักสูตรมีการลาศึกษาต่อ 2-3 คน โดยที่หลักสูตรไม่ได้ดำเนินการแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตรมาปฏิบัติหน้าที่แทน อาจารย์ประจำหลักสูตรลาเพิ่มพูนและพัฒนาวิชาการหรือลาเพื่อทำการวิจัย เป็นเวลาประมาณ 3-6 เดือนและไม่ได้มีการแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตรมาปฏิบัติหน้าที่แทน ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวนี้เป็นเหตุให้มีหลักสูตรมหาวิทยาลัยขอนแก่นในระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอกไม่ผ่านเกณฑ์การกำกับมาตรฐาน จำนวน 20 หลักสูตร เนื่องจากเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรนั้นได้กำหนดไว้ว่า จะเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรมากกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ และต้องอยู่ปฏิบัติงานทางด้านการบริหารหลักสูตรตลอดระยะเวลาการดำเนินการของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย เรื่องการประเมินผลระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้านการพัฒนาคุณภาพคณาจารย์และบุคลากรในสถาบันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการพัฒนาคุณภาพคณาจารย์

นี้หมายความว่ารวมถึง การพัฒนาคุณวุฒิทางการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ให้มีคุณวุฒิที่สูงขึ้น เพื่อรองรับปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ หรืออาจารย์ ประจำหลักสูตรที่ไม่เพียงพอในกรณีเร่งด่วน นอกจากนี้ ปัญหาทางด้านอาจารย์ประจำหลักสูตรแล้ว ในการบริหารจัดการของหลักสูตรยังพบว่าอาจารย์บางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และเห็นว่าการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒินั้น เป็นการมุ่งศึกษาหรือจัดการที่เอกสาร มากกว่าผลผลิต คือ บัณฑิต หลักการสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) มุ่งเน้นที่มาตรฐาน ผลการเรียนรู้ของบัณฑิต ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและสื่อสารให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่นใจถึงกระบวนการผลิตบัณฑิต

2. ปัญหาของกระบวนการจัดทำหลักสูตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัญหาของกระบวนการจัดทำหลักสูตรมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งจากผลการศึกษาที่พบว่ากลุ่มเป้าหมาย คือ ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร บุคลากรงานบริการการศึกษา/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรนั้น ได้สะท้อนถึงปัญหาของกระบวนการจัดทำหลักสูตร มหาวิทยาลัยขอนแก่นในหลายประเด็น ทั้งนี้โดยสรุปจะเห็นได้ว่าการจัดทำหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษานั้น เอกสารในการจัดทำหลักสูตรมีมากเกินไปทำให้ใช้เวลาในการทำงาน เนื่องจากในรายละเอียดของหลักสูตรนั้น ประกอบด้วย หมวดที่ 1 – 8 ดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร

หมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอน และการประเมินผล

หมวดที่ 5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา

หมวดที่ 6 การพัฒนาอาจารย์

หมวดที่ 7 การกำกับมาตรฐาน

หมวดที่ 8 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

จากหมวดที่ 1 – 8 ดังกล่าว ในแต่ละหมวดประกอบด้วยหัวข้อเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้รับผิดชอบด้านการจัดทำหลักสูตรมีความเห็นว่าการจัดทำหลักสูตรนั้นมีรายละเอียดและเนื้อหามากเกินไป เนื่องจากผู้รับผิดชอบด้านการจัดทำหลักสูตรมีภาระงานสอนมาก ไม่มีเวลาในการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร นอกจากนี้ ยังเห็นควรให้คณะจัดบุคลากรสายสนับสนุนมาช่วยในการจัดทำหลักสูตรโดยเฉพาะรวมถึงการให้ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรแก่บุคลากรสายสนับสนุน นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยควรจัดทำรูปแบบของการจัดทำรายละเอียดหลักสูตรเป็น template file ของเล่มหลักสูตรเพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันเพื่อให้ทุกหลักสูตรนำไปใช้เป็นต้นแบบในการจัดทำหลักสูตรได้

นอกจากปัญหาทางด้านรายละเอียดการจัดทำหลักสูตรนั้น มีรายละเอียดเนื้อหาเกินไปแล้ว ปัญหาการจัดทำหลักสูตรอีกประการหนึ่ง คือ ไม่ได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนหรืออาจารย์ประจำวิชา ในการจัดทำรายละเอียดวิชา (มคอ.3) รายละเอียดประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.4) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสอนในระดับอุดมศึกษาที่ผู้สอนต้องมีการจัดเตรียมแผนการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางให้ผู้สอนดำเนินการสอนได้ง่ายขึ้น โดยแผนการสอนจะต้องประกอบด้วยวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีการวิเคราะห์ผู้เรียน มีเนื้อหาวิชาที่ทันสมัยถูกต้อง กำหนดวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเวลา แต่โดยส่วนมากอาจารย์ผู้สอนไม่ได้จัดทำรายละเอียดวิชา (มคอ.3) รายละเอียดประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.4) ให้ทันตามกำหนดเวลาก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา

แต่จัดทำรายละเอียดวิชา (มคอ.3) รายละเอียดประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.4) ก่อนการประเมินซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามรายละเอียดของวิชาที่กำหนดไว้

3. การวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ของกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

โดยสรุป การวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามรายงานผลการตรวจประเมินคุณภาพภายในประจำปีการศึกษา 2558 นั้น แบ่งเป็นรายองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน พบว่าปัญหาด้านของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีจำนวนและคุณสมบัติไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดไว้ เป็นผลให้หลักสูตรดังกล่าวไม่ผ่านเกณฑ์การตรวจประเมินคุณภาพภายใน เช่น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกษียณอายุ รวมถึงลาศึกษาต่อแต่ทางหลักสูตรไม่ได้ดำเนินการแต่งตั้งทดแทนในตำแหน่งที่ว่างลง

องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีอัตราการมีงานทำค่อนข้างสูงและเป็นที่ยอมรับต่อตลาดแรงงาน

องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา หลักสูตรควรกำหนดแผน/เป้าหมาย/ผลลัพธ์ในการรับนักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตร และมีการประเมินผลในกระบวนการรับเข้านักศึกษาเพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับกลยุทธ์ในการรับเข้าศึกษาในปีต่อไป รวมถึงควรพัฒนากลยุทธ์การรับเข้านักศึกษาเพื่อให้ได้นักศึกษาตามเป้าหมายและเป็นไปตามคุณสมบัติที่กำหนด

องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ ส่วนใหญ่มีศักยภาพในการทำวิจัยและมีผลงานตีพิมพ์เป็นจำนวนมาก จึงควรส่งเสริมและหามาตรการการให้มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง และหลักสูตรควรจัดทำแผนการส่งเสริมและสนับสนุน

ด้านผลงานวิจัย/ผลงานสร้างสรรค์ของอาจารย์ประจำหลักสูตร โดยครอบคลุมถึงการอบรม/สัมมนาทักษะทางวิชาชีพด้วย เพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น

องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน หลักสูตรบางหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นหลักสูตรแรกของประเทศไทย มีแนวคิดของการสร้างหลักสูตรที่ดีในการบูรณาการหลายสาขา ได้แก่ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นิติศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และวิทยาการจัดการ และสอดคล้องกับแผนนโยบายแห่งชาติ (Thailand 4.0) เป็นที่สนใจของประเทศเขตอาเซียน แต่หลักสูตรที่เป็นศาสตร์ทางการบูรณาการนั้นยังขาดอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรของตนเองโดยต้องขอความร่วมมือจากคณะต่างๆ ในการเชิญมาเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร จึงควรมีการวางแผน และจัดทำฐานข้อมูลอาจารย์ผู้สอนเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนทางด้านอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ หลักสูตรควรนำผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ไปปรับปรุงและพัฒนาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้เพียงพอและเหมาะสม เช่น หนังสือ ตำรา E-book วารสาร ห้องสัมมนาเฉพาะหลักสูตร

อภิปรายผล

สภาพทั่วไปของมาตรฐานหลักสูตร พบว่ามีหลักสูตรไม่ผ่านการกำกับมาตรฐาน จำนวน 20 หลักสูตร มีสาเหตุจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรมีจำนวนไม่ครบตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ เนื่องจากเกษียณอายุราชการ ลาศึกษาต่อ หรือย้ายไปปฏิบัติงานที่หลักสูตรอื่น ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรได้กำหนดให้ทุกหลักสูตรต้องมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรต้องปฏิบัติงานทางด้านการบริหารหลักสูตรตลอดระยะเวลาการดำเนิน

การของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการประเมินผลระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้านการพัฒนาคุณภาพคณาจารย์และบุคลากรในสถาบันอย่างต่อเนื่อง ที่ต้องมีการพัฒนาอาจารย์เพื่อรองรับปัญหาการขาดแคลนอาจารย์หรืออาจารย์ประจำหลักสูตรที่ไม่เพียงพอในกรณีเร่งด่วน

ปัญหากระบวนการจัดทำหลักสูตร พบว่า การจัดทำรายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) มีรายละเอียดมากเกินไป ต้องใช้ระยะเวลาในการจัดทำหลักสูตรนาน มหาวิทยาลัยควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการกำกับติดตามการจัดทำหลักสูตร การดำเนินการของหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมถึงการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรด้านระเบียบ แนวปฏิบัติ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร ซึ่งประเด็นเหล่านี้เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนอุดมศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามที่ ชิกเคอร์ริง, แคมสันและเมอร์ริลล์ (อ้างถึงใน พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์และ วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา, 2543) อิคแมน (อ้างถึงใน รุ่งรังสี วิบูลชัย, 2549) วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา (2543) ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2542) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ (2554) ได้นำเสนอไว้

ความสอดคล้องของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พบว่า องค์กรประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน หลักสูตรยังมีปัญหาในด้านของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีจำนวนและคุณสมบัติไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร องค์กรประกอบที่ 2 บัณฑิต บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีอัตราการมีงานทำค่อนข้างสูงและเป็นที่ยอมรับต่อตลาดแรงงาน องค์กรประกอบที่ 3 นักศึกษา หลักสูตรควรกำหนดแผน/เป้าหมาย/ผลลัพธ์ในการรับนักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตร และควรมีการประเมินผลในกระบวนการรับเข้านักศึกษาเพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงกลยุทธ์ในการรับเข้าศึกษาในปีต่อไป องค์กรประกอบที่ 4

อาจารย์ ส่วนใหญ่มีศักยภาพในการทำวิจัยและมีผลงานตีพิมพ์เป็นจำนวนมาก องค์กรประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน มีหลักสูตรที่เป็นหลักสูตรแรกของประเทศไทย มีแนวคิดของการสร้างหลักสูตรที่ดีในการบูรณาการหลายสาขา แต่ยังคงขาดอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรของตนเองต้องขอความร่วมมือจากคณะต่างๆ เพื่อเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร องค์กรประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีข้อเสนอแนะว่าหลักสูตรควรนำผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ไปปรับปรุงและพัฒนาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้เพียงพอและเหมาะสม เช่น หนังสือ ตำรา E-book วารสาร ห้องสัมมนาเฉพาะหลักสูตร โดยสรุปการจัดทำหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร บุคลากรงานบริการการศึกษา/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร ต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร เนื่องจากทุกหลักสูตรต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และหลักสูตรทุกหลักสูตรสามารถผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องตามความต้องการของสังคม ตลาดงานและผู้ใช้บัณฑิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

มหาวิทยาลัยควรจัดทำฐานข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อไม่ให้อาจารย์เกิดความซ้ำซ้อนกัน ควรมีแผนระยะยาวด้านการบริหารอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อรองรับผู้เกษียณอายุราชการในอนาคต ควรมีมาตรการให้อาจารย์แต่ละท่านจัดทำผลงานทางวิชาการ และงานวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มเติมอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรให้เพียงพอต่อ

ความต้องการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ควรมีการจัดอบรม ให้ความรู้ แก่ผู้เกี่ยวข้องในด้านการจัดทำหลักสูตรทั้งสายผู้สอนและสายสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องด้านหลักสูตรทุกคนเกิดความรู้ ความเข้าใจและสามารถปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

การศึกษาด้านการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในอนาคต ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ (2548). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548
- _____. (2548). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548
- _____. (2558). ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558
- _____. (2558). ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558
- ประดิษฐ์ มีสุขและคณะ. (2551). วิกฤตคุณภาพบัณฑิตศึกษากับบทบาท มหาวิทยาลัย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www2.tsu.ac.th>
- พันธ์ศักดิ์ พลสารรัมย์, วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). แนวคิดเกี่ยวกับการสอนระดับอุดมศึกษาของเมอร์ริลล์. (เอกสารประกอบการเรียน). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2542). เพื่อความเข้าใจสาระและกระบวนการของการอุดมศึกษา : รวมบทความและบทบรรยาย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543). การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552.
- _____. (2557). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา. ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์
- สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ (2554). การศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพและแนว ทางการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันระดับคณะและหน่วยงาน. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- _____. (2557). คู่มือรายละเอียดตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายใน ระดับหลักสูตรและ ระดับคณะวิชา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- _____. (2560). รายงานการ วิเคราะห์หลักสูตรที่ไม่ผ่านการกำกับมาตรฐาน การประเมินคุณภาพภายใน. มหาวิทยาลัยขอนแก่น